

STUDIUL INDIVIDUAL DIRIJAT ÎN CONTEXTUL ÎNVĂȚĂRII PE TOT PARCURSUL VIEȚII

Liubov ZASTÎNCEANU, dr., conf. univ.

Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului,
Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți

Abstract: *În this article analyzes the specifics of the concept of supervised individual study in the context of lifelong learning.*

Keywords: *lifelong learning, individual study, supervised individual study.*

Schimbările permanente în societate impun o învățare continuă din partea fiecărui membru al acestei societăți. Conceptul de *învățare continuă de-a lungul vieții* este un concept destul de vehiculat în mediile educaționale și nu numai, cu diferite precizări și particularizări. Astfel, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC) stipulează: *Învățarea pe tot parcursul vieții* cuprinde educația timpurie, învățământul preuniversitar, învățământul superior, educația și formarea profesională continuă a adulților. Echipa de lucru a proiectului național (România) al proiectului EduForm [4] interpretează acest concept astfel: *Învățarea pe tot parcursul vieții* este un proces continuu de oportunități flexibile de învățare, corelând învățarea și competențele dobândite în instituțiile formale cu dezvoltarea competențelor în contexte non-formale și informale, în special la locul de muncă. Golovei Lilia, un psiholog cunoscut în mediul profesional din Moldova, în proiectul său de bibliotecă digitală *Biblioteca Psihologului* [5] afirmă: *Învățarea pe parcursul vieții* presupune studiul în cadrul, dar și în afara, sistemelor tradiționale de educație și formare.

Citările de mai sus precizează nu numai actualitatea procesului de învățare continuă de-a lungul vieții, ci și mediile, unde această învățare poate și trebuie să aibă loc: în instituțiile de

învățământ formal (grădinițe, școli, licee, colegii, instituții de învățământ superior) și în afara acestora (familie, loc de trai, loc de muncă etc.).

Este evidentă necesitatea învățării de-a lungul vieții: copiii și tinerii trebuie să o realizeze pentru a se încadra în societate, a se forma, a obține o profesie, cei maturi – pentru a face față situațiilor noi, care pot apărea în fața fiecăruia. Apar tehnologii noi, se dezvoltă științele, apar noi domenii de activitate și, nu în ultimul rând, sunt destul de frecvente situațiile de forță majoră: concedierea de la un loc de muncă stabil din diferite motive, emigrarea în altă țară, o pandemie, gen COVID -19, seceta nebună din vara 2020 etc.

Pandemia COVID-19 a schimbat foarte multe în toate aspectele vieții sociale, economiei, producției, impunând toți membrii societății să-și revadă priceperile și deprinderile, în regim de urgență să acumuleze altele noi și să soluționeze probleme, cu care nu s-au ciocnit niciodată. Astfel, profesorii de gimnaziu și liceu din Republica Moldova, în anul de studii 2019-2020, se aflau în plin proces de implementare a curriculumului disciplinar nou din 2019, care, independent de alte circumstanțe, prezintă în sine o situație de problemă: manuale vechi – curriculum nou, unele clase după un curriculum, altele după altul, cerințe noi față de metodologie etc. Din luna martie 2020 la situațiile de problemă generate de curriculum s-au adăugat cele generate de pandemie: proces educațional la distanță, lipsa experienței de lucru cu tehnologiile avansate informaționale, deficitul de tehnică și tehnologii la profesori și elevi. Astfel, la multe dintre disciplinele școlare procesul educațional a fost compromis. În anul 2020-2021 la problemele anului precedent s-au adăugat condițiile specifice de realizare a procesului educațional: în unele școli se învață în două schimburi, în altele – la distanță, unele clase ies subit în carantină, profesorul la clasă este limitat în utilizarea multor metode didactice și trebuie să lucreze în mască. Dar majoritatea profesorilor și-au păstrat locul de muncă, pe când o multitudine de fermieri, oameni de afaceri, funcționari, muncitori de toate calificările au rămas peste noapte în imposibilitatea de a-și întreține familiile, fiind lipsiți de posibilitatea de a lucra. Pentru a soluționa problemele generate de Pandemia COVID-19, toți membrii societății au fost nevoiți să-și activeze toate deprinderile de studiu individual pe care le posedau. Astfel, s-a reliefat necesitatea și actualitatea formării deprinderilor de studiu individual în toate mediile educaționale posibile, începând chiar de la cei mai mici membri ai societății.

Evident, deprinderile de studiu individual nu se formează de la sine, acest proces trebuie monitorizat de cineva care deține competențe în domeniul pentru care se realizează acest studiu și, mai mult, competențe pedagogice. Pentru a putea organiza acest studiu individual dirijat, este absolut necesar de a cunoaște instruiții și specificul lor de învățare.

Secolul al XXI-lea se caracterizează printr-o influență deosebită asupra personalității copiilor: prezența în viața lor chiar din fragedă copilărie a unor dispozitive digitale tot mai sofisticate; accesul la un volum tot mai mare de informații în orice moment, în orice limbă, prin intermediul diferitor dispozitive; limitarea posibilităților și a motivației de explorare directă a realității; deficit de comunicare reală. În acest context, tinerii secolului al XXI-lea, atât cei care încă sunt preșcolari sau elevi, cât și cei care deja au ajuns să fie studenți, necesită o dirijare în studiile lor individuale, pe care le realizează din partea unei persoane ce poate explica regulile de lucru cu informația în spațiul fizic și virtual, principiile și metode de selectare, analiză și sinteză a informației; poate monitoriza, susține și direcționa ambițiile creative.

Deprinderile de studiu individual, care se doresc a fi formate în cadrul procesului educațional preuniversitar și universitar, vin să pregătească tânărul pentru tot parcursul vieții de după finalizarea studiilor oficiale. Indiferent de calitatea formării în gimnaziu, liceu și universitate, omul secolului al XXI-lea este nevoit să învețe permanent. În fiecare domeniu de activitate profesională întotdeauna au loc schimbări de tehnologii și metode de activitate și producție, apar domenii de activitate noi, care solicită o capacitate sporită de adaptare pentru situația la zi, ce implică o învățare continuă și, de multe ori individuală.

Studiul individual dirijat este în vizorul cadrelor didactice universitare din Republica Moldova, în special din momentul când acest tip de activitate a fost determinat ca o componentă

obligatorie și cuantificabilă a procesului educațional universitar. Sunt cunoscute publicațiile Mariei Nicorici (USARB) [2], ale Liliei Gălușcă (ASEM) [1], iar Universitatea Tehnică din Moldova a elaborat un regulament integral dedicat acestei tematici [3]. Definițiile studiului individual din aceste surse, dar și din altele referitoare la învățământul superior, pot fi sintetizate astfel: *Studiul individual dirijat este acel gen de activitate academică independentă a studentului, stipulat în curriculumul unității de curs, care urmează a fi realizat obligatoriu, respectând anumite cerințe de formă, volum, calitate, precizate de titularul de curs, a produsului rezultat, cu sau fără suportul metodic oferit de acesta, dar fără implicarea lui nemijlocită.*

Prin prisma învățării de-a lungul vieții această definiție poate fi generalizată astfel: *Studiul individual dirijat este acel gen de activitate independentă a omului (preșcolar, elev, student, adult), realizat sub supravegherea unui profesional (mentor) în domeniul studiat, care urmează a fi îndeplinit obligatoriu, respectând anumite cerințe de formă, volum, calitate, precizate de mentor, a produsului rezultat, cu sau fără suportul metodic oferit de acesta, dar fără implicarea lui nemijlocită.*

În baza acestei definiții putem identifica persoanele, care pot realiza această activitate de mentorat la fiecare etapă de dezvoltare a personalității și în fiecare mediu posibil de formare:

- *în familie*: părinții, rudele. Produsele studiului individual realizate în acest caz pot fi: un comportament stabil; o deprindere de lucru practic; o lucrare finalizată independent: o bluză croșetată sau un fel de mâncare.
- *în cotidian*: orice persoană care poate fi considerată profesionist în domeniul de interes. Dacă domeniul de interes este vopsirea pereților camerei, se adresează pentru sfaturi și indicații la un constructor, dacă domeniul de interes este coacerea unor preparate sofisticate de bucătărie – la un bucătar profesionist. Evident, mentorii respectivi pot activa și în mediul virtual, prin multitudinea de tutoriale, situri profesionale, lecții video pe care persoana respectivă le poate analiza și considera acceptabile ca sens și calitate.
- *în instituțiile de învățământ preșcolar*: educatori, asistenți de educator, logopezi, psihologi, conducători muzical, dădacă. În această situație se realizează o monitorizare dublă a activității individuale a copilului de către persoanele din instituție și, respectiv, din familie. În instituțiile de învățământ preșcolar activitățile de studiu individual se referă atât la formarea unor comportamente sociale adecvate, cât și la formarea unui bagaj de achiziții intelectuale pe diferite domenii: limbă, matematică, științe.
- *în gimnaziile, licee, colegii, centre de excelență, universități etc.*: cadre didactice, psihologi, cadre didactice de sprijin, personal auxiliar etc. Formele, volumul și cerințele față de calitatea produsului elaborat în cadrul studiului individual dirijat pot fi diferite nu numai în funcție de disciplina curriculară studiată, dar și în interiorul uneia și aceleiași discipline: referat, portofoliu, proiect etc.
- *la locul de muncă*: mentori determinați, colegi, echipa de manageri etc. O diplomă obținută într-o instituție de învățământ profesional, care atestă posedarea unei specialități, în majoritatea cazurilor nu este un garant al capacității deținătorului de a soluționa toate problemele posibile la locul de muncă. Din acest motiv, majoritatea firmelor, întreprinderilor și instituțiilor practică ucenicia, identificarea unui mentor (maistru, instructor, controlor) pentru tânărul specialist, formări profesionale periodice etc. În unele situații se apelează la formatori externi, pentru perfectarea deprinderilor sau schimbul de experiență.

În cazul unor mentori competenți, deprinderile de studiu individual dirijat ulterior se transformă în deprinderi de studiu individual, care permit celor care le dețin să fie competitivi la studii, la formări, la locul de muncă și, în general, în societate.

În concluzie, putem generaliza:

- studiul individual dirijat este o activitate, pe care trebuie să o realizeze omul la fiecare etapă de formare a sa ca personalitate;
- studiul individual dirijat trebuie realizat sub supravegherea unor profesioniști care cunosc specificul dobândirii resurselor și competențelor la anumită vârstă și pregătire inițială a

instruitului, care pot formula cerințe clare față de activitate și produsul realizat și, în caz de necesitate, pot acorda suportul metodic;

- studiul individual dirijat în instituțiile de învățământ trebuie să ofere instruitului tot mai multe grade de libertate, cu cât acesta înaintea în formare.

Bibliografie:

1. GĂLUȘCĂ, Lilia. Lucrul individual al studenților: organizare, desfășurare, evaluare. In: *Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului: materialele Conferinței Științifice Probleme ale științelor socioumansistice și modernizării învățământului*, 24 martie, 2017, Chișinău, UPS, seria 19, Vol. 4, pp. 297-305, ISBN: 978-9975-46-337-9
2. NICORICI, Maria. *Studiul individual, componentă eficientă a procesului instructiv* [online] [citată 10.09.2020]. Disponibil: http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/1802/1/studiu_individ_Nicorici.pdf
3. *Regulament privind organizarea studiului individual al studenților la Universitatea Tehnică a Moldovei* [online] [citată 10.09. 2020]. Disponibil: <https://utm.md/wp-content/uploads/2019/03/Regulament-privind-organizarea-studiului-individual-al-studen%C8%9Bilor-la-UTM.pdf>
4. Situl oficial al proiectului **Educație incluzivă de calitate prin formare profesională continuă (EDUFORM)** [online] [citată 10.09.2020]. Disponibil: <https://eduform.snsr.ro/campanie-online/invatate-pe-tot-parcursul-vietii>
5. *Tendințe internaționale în domeniul învățării pe tot parcursul vieții* [online] [citată 10.09.2020]. Disponibil: <http://carte.psihologie.md/tendintel%D0%B5-internationale-in-domeniul-invatarii-pe-tot-parcursul-vietii/>